

Jaarverslag 2023

Wmo Toezicht

Wij maken
samen
gezond
gewoon

Inhoud

Inleiding	3	Kwaliteitsonderzoek (proactief onderzoek)	11
De onderzoeken van 2023: Calamiteiten	3	Adviezen	12
De onderzoeken van 2023: Kwaliteit	4	Totaaloverzicht Wmo-onderzoeken 2018-2023	12
Calamiteiten	5	Samenwerking in 2023	13
Calamiteitenmeldingen	5	Samenvatting en verwachting	14
Calamiteitenonderzoeken	5	Contact	14
Meldingen zonder zelfonderzoek	7		
Aantal calamiteitenmeldingen en onderzoeken per gemeente	8		
Vervolgonderzoek na calamiteitenonderzoek	9		
Calamiteitenonderzoek andere regio	9		
Knelpunten uit onderzoeken calamiteitenmeldingen	10		
Bekendheid meldplicht	10		
Kwaliteitstoezicht	11		
Signaalgestuurd kwaliteitsonderzoek (reactief onderzoek)	11		
Screening nieuwe aanbieder (proactief onderzoek)	11		

Inleiding

Onafhankelijk, transparant en deskundig toezicht op de Wet maatschappelijke ondersteuning 2015 (hierna: Wmo), dat is waar GGD Hart voor Brabant (hierna: GGD) voor staat. Met kritisch onderzoek zorgen we voor verbetering van de kwaliteit van de zorg en ondersteuning van de aanbieders. Hiermee kunnen de meest kwetsbare burgers beter beschermd worden.

In dit jaarverslag blikken we terug op de werkzaamheden die het Team Wmo Toezicht voor de gemeenten¹ uitvoerde in 2023. Omdat het toezicht voor twee regio's (Hart voor Brabant en Zuidoost Brabant) belegd is bij de GGD, maken we in dit verslag onderscheid tussen de regio's als dit nodig is.

¹ De GGD Hart voor Brabant voert het toezicht op calamiteiten en geweldsincidenten uit voor alle gemeenten in zijn werkgebied, in drie regio's: Brabant-Noordoost, Midden-Brabant en Meierij.

De onderzoeken van 2023: Calamiteiten

Figuur 1 Overzicht van het aantal calamiteiten in 2023

Daarnaast voert de GGD dit toezicht uit voor vier gemeenten buiten het werkgebied, omdat deze samenwerken met onze gemeenten. Sinds 2023 is ook het toezicht door 21 gemeenten in de regio Zuidoost Brabant bij GGD Hart voor Brabant belegd. In totaal gaat het om 44 gemeentes.

De onderzoeken van 2023: Kwaliteit

Figuur 2 Overzicht van het aantal kwaliteitsonderzoeken

Calamiteiten

Calamiteitenmeldingen

In 2023 ontving de GGD 43 meldingen van calamiteiten en geweldsincidenten (hierna: calamiteiten).

Vanuit aanbieders binnen gemeenten in de regio Hart voor Brabant ontving de GGD 34 meldingen. Hieruit zijn 7 zelfonderzoeken gekomen. Dit zijn exact dezelfde aantallen als in 2022.

Vanuit aanbieders binnen gemeenten in de regio Zuidoost Brabant ontving de GGD 9 meldingen. Hieruit zijn 4 zelfonderzoeken gekomen. Het aantal meldingen uit de regio Hart voor Brabant is ongeveer 3 keer hoger dan het aantal meldingen uit de regio Zuidoost Brabant.

De meldingen zijn in tegenstelling tot voorgaande jaren meer verspreid over het jaar binnengekomen. Voorgaande twee jaar kwamen de meldingen vooral in het eerste kwartaal binnen. In 2023 ontving de GGD tussen de 2 en 7 meldingen per maand.

De GGD ontvangt vaker meldingen vanuit aanbieders die eerder meldden. Een groot deel van de aanbieders meldde nog nooit bij de GGD.

Vanuit de grotere gemeenten komen zoals verwacht meer meldingen dan vanuit kleinere gemeenten. Daar zijn meer aanbieders werkzaam. Gemeente Eindhoven is hierop momenteel nog een uitzondering.

Opvallend is dat er vanuit gemeente Helmond 4 meldingen zijn ontvangen. Dit is relatief veel in verhouding tot de grootte van de gemeente.

De oorzaak hiervan is niet bekend, blijkt ook uit navraag bij de gemeente. Vooralsnog lijkt dit op toeval te berusten. De GGD heeft niet de indruk dat er meer calamiteiten zijn dan in andere gemeenten.

Calamiteitenonderzoeken

De GGD onderzocht in 2023 2 calamiteiten die eind 2022 zijn gemeld. Van de 43 meldingen die de GGD in 2023 ontving, werd bij 11 meldingen een (zelf)onderzoek uitgezet. Hiervan zijn 6 onderzoeken in 2023 afgerond. 5 onderzoeken worden in 2024 verder opgepakt door de toezichthouder.

Nr.	Omschrijving	Voorziening	Status onderzoek	Regiogemeente
1	Overlijden cliënt	Hulp bij het huishouden	Afgerond onderzoek en opvolging verbetermaatregelen	Asten
2	Suïcide poging	Beschermd wonen	Afgerond onderzoek + opvolging verbetermaatregelen	Oss
3	Overlijden cliënt	Beschermd wonen	Afgerond onderzoek	's-Hertogenbosch
4	Onprofessionele relatie	Hulp bij het huishouden	Afgerond onderzoek	Geldrop-Mierlo
5	Suïcide poging	Beschermd wonen	Afgerond onderzoek	Tilburg
6	Suïcide poging	Beschermd wonen maatwerk	Afgerond onderzoek	's-Hertogenbosch

Nr.	Omschrijving	Voorziening	Status onderzoek	Regiogemeente
7	Grens-overschrijdend gedrag	Beschermd wonen	Zelfonderzoek uitgevoerd, rapport in 2024	Oss
8	Suïcide	Ambulante begeleiding	Zelfonderzoek uitgezet	Helmond
9	Incident met ernstig schadelijk gevolg	Beschermd wonen	Zelfonderzoek uitgezet	Meierijstad
10	Brandstichting	Beschermd wonen	Zelfonderzoek uitgezet	Tilburg
11	Overlijden cliënt	Beschermd wonen	Zelfonderzoek uitgezet	Eindhoven

Meldingen zonder zelfonderzoek

Bij 32 meldingen deed de GGD een vooronderzoek waarna de melding werd afgesloten met de volgende redenen:

- Bij 23 meldingen werd in het vooronderzoek vastgesteld, dat de calamiteit niet te wijten was aan de kwaliteit van de zorg door de aanbieder.
- Bij 7 meldingen bleek dat de calamiteit niet viel onder de definitie en daarom niet gemeld had hoeven worden.
- Bij 1 melding is door de Wmo toezichthouder gepoogd om samen met de Inspectie Gezondheidszorg en Jeugd (hierna IGJ) een netwerkonderzoek op te starten. Dit betreft een suïcide waarbij meerdere zorgaanbieders betrokken waren. Uiteindelijk heeft de betrokken GGZ aanbieder dezelfde calamiteit gemeld bij de IGJ waardoor het onderzoek vanuit de IGJ is opgestart zonder samenwerking met de Wmo toezichthouder.
- 1 melding is doorverwezen naar de IGJ omdat de geboden zorg niet onder de Wmo viel.

Deze 32 meldingen betroffen de volgende incidenten/calamiteiten:

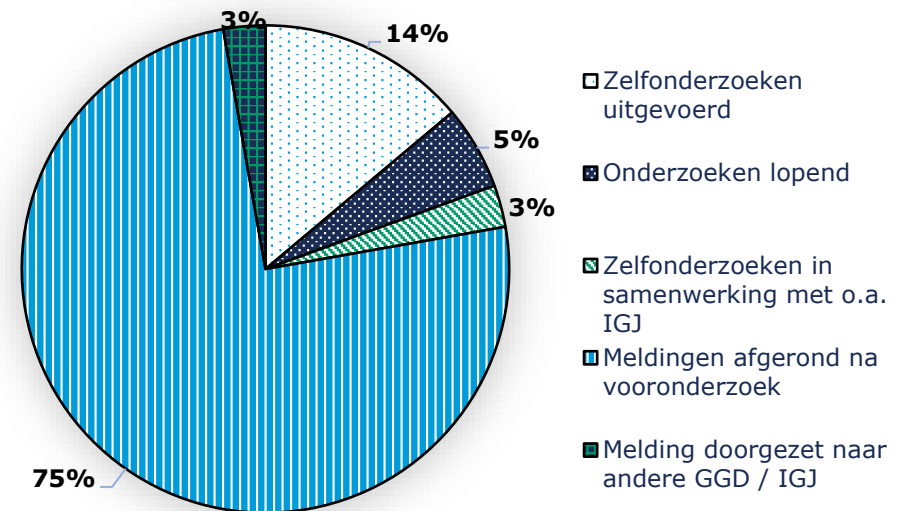
Incident/ calamiteit	Aantal keer gemeld	Incident/ calamiteit	Aantal keer gemeld
Suïcide	9	Geweld	4
Natuurlijk overlijden	7	Grensoverschrijd end gedrag	2
Overlijden	3	Ernstig schadelijk gevolg	1
Onnatuurlijke dood	1	Valincident	1
Suïcidepoging	1	Ongeluk	1
Overdosis	2		

Aantal calamiteitenmeldingen en onderzoeken per gemeente

Gemeente	Aantal meldingen	Aantal zelfonderzoeken
Asten	1	1
Dongen	1	-
Eindhoven	2	1
Geldrop-Mierlo	1	1
Goirle	3	-
Helmond	4	1
Land van Cuijk	1	-
Maashorst	1	-
Meierijstad	2	1
Oisterwijk	1	-
Oss	9	2
's-Hertogenbosch	7	2
Sint Michielsgestel	1	-
Tilburg	8	2
Veldhoven	1	-

Vanuit de andere 29 gemeenten kwamen: geen meldingen of zelfonderzoeken.

Vervolgonderzoek na calamiteitenonderzoek

Bij dit onderzoek toetst de toezichthouder of de aanbieder de verbetermaatregelen uitvoerde die uit het (eigen) calamiteitenonderzoek kwamen.

In 2023 voerden we 3 vervolgonderzoeken uit.

In totaal toetste het team Wmo Toezicht 15 verbetermaatregelen.

Hiervan volgden de aanbieders 14 verbetermaatregelen op binnen de gestelde termijn. 1 verbetermaatregel is vanwege een wijziging in het beleid buiten de termijn opgepakt.

Uit deze onderzoeken bleek dat de aanbieders tot een duidelijke verbetering van kwaliteit kwamen.

Calamiteitenonderzoek andere regio

GGD Flevoland heeft in 2023 het Wmo Toezicht van de GGD ingezet als onafhankelijk calamiteiten toezichthouder. Het ging om een netwerkonderzoek waarbij onder regie van de Wmo toezichthouder is samengewerkt met de Inspectie (IGJ). Bij deze calamiteit waren 8 verschillende organisaties betrokken waaronder 2 afdelingen van de GGD Flevoland. Dat is de reden dat het onderzoek niet door de regionale GGD is uitgevoerd.

Knelpunten uit onderzoeken calamiteitenmeldingen

Uit de 8 zelfonderzoeken die in 2023 zijn afgerond, komen 29 mogelijke oorzaken en aandachtspunten naar voren.

- Protocollen/beleid onvoldoende passend of bekend: 8 keer (27%)
- Samenwerking betrokkenen onvoldoende: 6 keer (21%)
- Administratie niet adequaat: 5 keer (17%)
- Gebrek aan regiefunctie: 2 keer (7%)
- Begeleiding onvoldoende deskundig: 2 keer (7%)
- Melding te laat: 2 keer (7%)
- Onderzoekscommissie samenstelling onvoldoende: 1 keer (3%)
- Overige randzaken: 3 keer (10%)

Dit zijn andere oorzaken dan in 2022. Toen waren de meest voorkomende oorzaken:

- signaleringsplan/risico-taxatie niet toereikend
- indicatie niet passend/cliënt niet op de juiste plek

Bekendheid meldplicht

We merken in 2023 dat we wat meer gevonden worden, maar nog steeds te weinig. Er zijn 44 gemeenten die gebruik maken van calamiteitentoezicht van onze GGD.

Uit de gesprekken met de gemeenten blijkt dat er in 2023 veel wisseling is geweest in ambtenaren die als contactpersoon voor de GGD zijn aangesteld. Niet alle betrokkenen binnen gemeenten zijn daardoor goed op de hoogte van wat het werk van de Wmo toezichthouder precies inhoudt. De gemeente is de tussenpersoon tussen GGD en aanbieder. Lang niet alle zorgaanbieders zijn bekend met de meldplicht en de gestelde termijnen.

Kwaliteitstoezicht

De GGD kan door de gemeente gevraagd worden om kwaliteitstoezicht uit te voeren. Het volume daarvan neemt momenteel af. Deels omdat gemeenten dit toezicht zelf uitvoeren en deels omdat gemeenten ervoor kiezen om geen kwaliteitstoezicht uit te (laten) voeren. De GGD biedt in 2023 de volgende onderzoeken aan.

Signaalgestuurd kwaliteitsonderzoek (reactief onderzoek)

Het toetsen van Wmo-voorzieningen op kwaliteit na signalen, klachten of meldingen.

Voor de gemeente Tilburg voert de GGD 1 onderzoek uit samen met de toezichthouder rechtmatigheid. Dit onderzoek is lopende. Ook voerde de GGD een vervolgonderzoek uit.

Screening nieuwe aanbieder (proactief onderzoek)

Bij een screening vóór het aangaan van een contract krijgt de gemeente in beeld of de aanbieder voldoet aan de kwaliteitseisen.

De GGD kreeg in 2023 geen opdrachten voor zo'n onderzoek.

Kwaliteitsonderzoek (proactief onderzoek)

De toezichthouder toetst aan de hand van een toetsingskader op basis van de Wmo-regelgeving.

Voor de gemeente Heusden voerde de GGD 2 proactieve kwaliteitsonderzoeken bij aanbieders van Hulp bij het Huishouden uit. Hierbij is het gehele toetsingskader beoordeeld.

Daarnaast zijn er 5 vervolgonderzoeken uitgevoerd, waarvan 2 onderzoeken begin 2024 zijn afgerond.

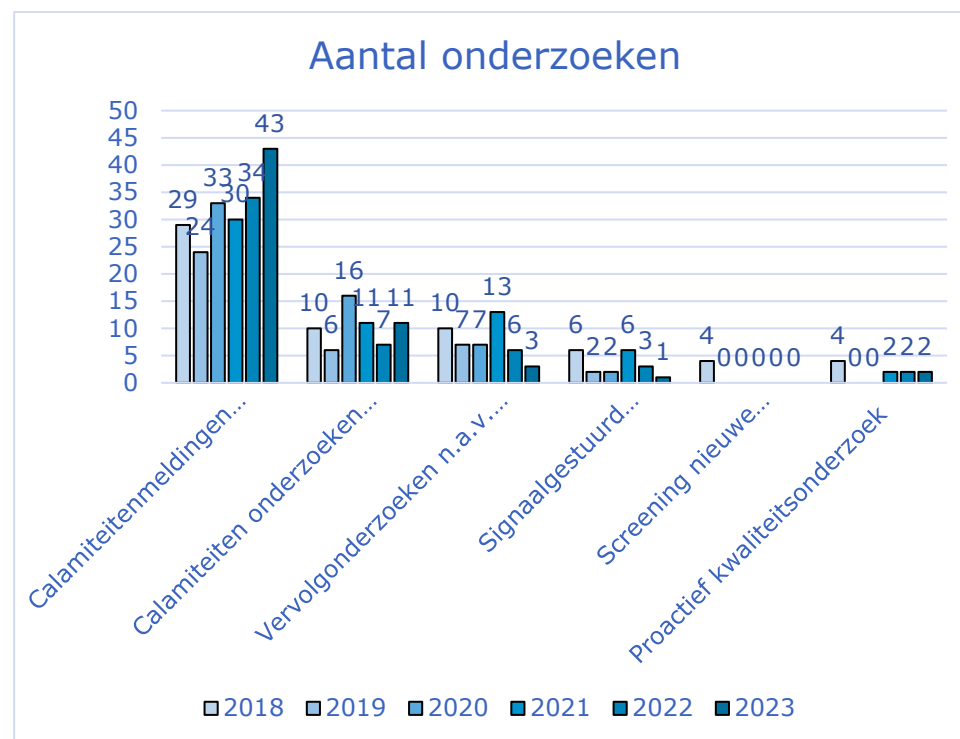
Daarnaast wordt de Wmo toezichthouder van de GGD ingezet als adviseur voor de gemeente Tilburg bij kwaliteitsonderzoeken.

Adviezen

In 2023 gaven we 56 adviezen per telefoon, over:

- De meldplicht (wat moet de aanbieder melden): 20 keer
- Vraag om hulp of zorgen vanuit cliënten of hun naasten: 12 keer
- Klachten over de kwaliteit van zorgaanbieders: 3 keer
- Meldingen over zorgelijke situaties door zorgaanbieders: 5 keer
- Specifieke casussen door gemeenten: 7 keer
- Collega Wmo toezichthouders en Inspecteurs IGJ (casuïstiek): 7 keer
- Meldingen die niet bij Wmo Toezicht thuishoren en meteen zijn doorverwezen zonder vooronderzoek: 2 keer

Totaaloverzicht Wmo-onderzoeken 2018-2023

Samenwerking in 2023

De samenwerking met gemeenten is in 2023 vormgegeven via gesprekken met medewerkers, managers en toezichthouders van gemeenten. Voor alle nieuwe gemeenten zijn kennismakingsgesprekken gevoerd. De GGD heeft de werkwijze toegelicht en informatie verstrekt die gemeenten konden delen met de aanbieders.

Ook is er een nauwe samenwerking met de IGJ. Daarnaast is er afstemming met andere GGD'en, direct en via het netwerk van GGD-GHOR Nederland.

Tenslotte is er een nieuwsbrief verzonden met belangrijke weetjes.

Samenvatting en verwachting

Het Wmo Toezicht van de GGD Hart voor Brabant voerde in 2023 voor 44 gemeenten het toezicht op calamiteiten en geweldsincidenten uit (in 2022 was dit voor 23 gemeenten).

Het aantal calamiteitenmeldingen en (zelf)onderzoeken nam in 2023 met 26% toe.

We voerden voor de gemeenten Tilburg en Heusden kwaliteitsonderzoeken en vervolgonderzoeken uit. Het volume hiervan neemt af.

Het melden van calamiteiten en geweldsincidenten is een wettelijke verplichting. Maar op basis van de verkregen informatie en de reacties van de gesproken organisaties die voor het eerst een melding gedaan hebben, denken we dat aanbieders niet alle calamiteiten melden bij de GGD.

Tot slot spreken we de hoop uit dat meer gemeenten kwaliteitsonderzoeken uit (laten) voeren. Om het kwaliteitstoezicht wat toegankelijker te maken hebben we daarom ook een nieuw product, te weten: Quick scan. Hierover staat meer informatie [in de nieuwsbrief van oktober 2023](#) en in [het productenboek](#).

De factsheet en het Protocol onderzoek calamiteiten en meldingen van geweld Wmo zijn begin 2024 geactualiseerd en onder de aandacht

gebracht van alle gemeenten. Hopelijk helpt het verspreiden hiervan om de meldplicht (via gemeenten) verder onder de aandacht te brengen van de Wmo aanbieders. En om de meldingsbereidheid te verhogen.

Contact

Email: toezichtwmo@ggdhvb.nl

Telefoon: 088 368 6888

Website: www.ggdhvb.nl/wmo